

Övriga uppgifter om Pazyryk

Styrelsens sammansättning och fördelning av huvudsakliga arbetsuppgifter

Per Holmqvist, ordförande, sammankallande, övergripande ansvarig för styrelsens arbete och dokumentation samt ansvarig för medlemmarnas anmälningar till aktiviteter.

Ulla-Karin Warberg, vice ordförande, planeringsansvarig.

Johan Mörner, planeringsansvarig och ansvarig för ekonomi.

Susanne Tupy, planeringsansvarig och ansvarig för hemsidan, programskrivande och -utskick.

Jan Fagerberg, planeringsansvarig.

Christopher Stålhandske, planeringsansvarig

Désirée Koslin, planeringsansvarig och sekreterare vid styrelsens sammanträden.

Revisorer

Inger Emmalm (sammankallande) och Sören Akselson har varit ordinarie revisorer. Ingemar Albertsson har varit revisorssuppleant.

Valberedning

Eva Ölwing (sammankallande) och Rigmor Bohman har utgjort valberedning.

Antal medlemmar

2018-12-31 var antalet medlemmar 273, en ökning med 8 jämfört med 2017 års antal.

Av årsmöten utsedda hedersmedlemmar

Ingemar Albertsson, Anette Granlund, Ralf Hansen, Peter Willborg, Claes-Göran Swahn.

Av styrelsen genomförda sammanträden

Styrelsen har haft sju protokollförda sammanträden; den 23 januari, 3 april, 7 maj, 13 juni, 13 augusti, 10 september och 6 november. Många underhandskontakter mellan styrelsemedlemmarna har dessutom tagits genom e-post och telefon. Styrelsen är inte arvoderad men har intagit en gemensam måltid på föreningens bekostnad i anslutning till sitt januarisammanträde.

Under året gjorda inventarieinköp

Styrelsen har endast köpt in förbrukningsmaterial till de olika programpunkterna.

Försäljning

I samband med julfesten såldes ett antal av A5-format av Baluch-skriften.

Marknadsföring

Styrelsen har på sällskapets hemsida informerat om externa arrangemang av intresse för medlemmarna. Styrelsen har fortsatt diskussionen med en datakonsult om uppdatering och modernisering av hemsidan för att göra den mer användarvänlig och attraktiv för såväl medlemmar som andra intressenter. Till programpunkter utan begränsat deltagarantal har medlemmarna kunnat inbjuda vänner att delta. Hemsidan besöktes 4063 gånger under året, dvs. cirka elva gånger per dag. Användarnas antal var 2225 som i genomsnitt besökte fem sidor per gång. Cirka 53 % av användarna besökte hemsidan för första gången. Svenska användare utgjorde cirka 65%, amerikanska/engelska användare cirka 15 % och franska användare cirka 10 %

Uppsala den 17 januari 2019

För styrelsen

Per Holmqvist

Innan vi lämnade Leksand den förmiddagen väntade ett besök på Hildasholm, ritat av arkitekten Torben Grut som även ritade Stockholms Stadion. Huset var en gåva från Axel Munthe, drottning Victorias livläkare, till hustrun Hilda Pennington-Mellor. Ett internationellt borgerligt hem från sekelskiftet 1900, där våra medlemmar hittade flera vackra mattor, inte minst kaukasiska.

Därefter lunch på Staberg, en bergsmansgård från karolinertiden med en berömd rekonstruerad barockträdgård.

Sista besöket på vår resa var hos Karin Bergöö, gift med konstnären Carl Larsson, på Lilla Hyttvägen i Sundborn. Här hade vi beställt en specialvisning om Karin och hennes textilier. Vi fick verkligen ta del av hennes textila skapande, men också av hennes heminredning som präglade svenska hem fram till idag. Man undrar när hon hann göra allt. Hennes inredning som bygger på tre ben med de ärvda bergsmansmöblerna målade i Arts and Crafts rörelsens färger i samklang med det gustavianska lätta och en touch av landskapets folkliga konst gör att hemmet känns varmt, ombonat och hemtrevligt.

Visning av Rolf Schmitz Collection på Bukowskis den 5 oktober

Ett fåtal medlemmar hade möjlighet att under Anette Granlunds ledning ta del av denna passionerade samlares kollektion. Många unika textila verk fanns med i samlingen. Bland annat gobelänger, en antik, sannolikt 1600-1700-talet, indisk matta från mogulriket och en mycket vacker figural Keshan Motachem.

Sidenvägen 2 den 16 oktober

Ekon av österns motiv vid Europas hov, salonger och fabriker 1650-1900

Hösten 2017 berättade Désirée Koslin om Sidenvägen under Kinas guldålder, vilket väckte tanken på en fortsättning. Närmare 40-talet medlemmar hade samlats i Svärdet för att lyssna på det aktuella föredraget där hon tog upp den fortsatta handeln med österländska lyxföremål under osmanernas, safavidernas och mogulernas riken, och hur västerländsk smak påverkades av sådana textila mästerverk. Förutom mattor, som ofta avbildades i måleriet under renässansen, uppskattades sidentyger, persisk sammet, turkiska broderier och indiska bomullstyger. I franska gobelängverkstäder tillverkades bildsviter med orientaliska motiv, och diplomater förde med sig nya klädmoden från sina uppdrag vid österländska hov. Skickliga hantverkare i Europa imiterade mönster och motiv i mattor och tyger för entusiastiska kunder, och högreståndsfamiljernas damer broderade flitigt exotiska motiv för hemmens textila dekoration. Kashmirsjalen och paisley-motivet med fenomenal popularitet ända in i våra dagar belystes i tekniska, sociala och ekonomiska sammanhang,

Show and Tell den 14 november

Ett 30-tal personer hade mött upp på Södergården. En hel del intressanta vävar visades upp och diskuterades. Bland annat två Balutcher och en gammal anatolisk kelim, som Ingemar Albertsson hade med sig och som han fått av bekanta, som är släktingar till familjen som ägde Bacho. Ytterligare någon intressant Kelim visades. Den Balutch som kom att lottas ut på julfesten fanns också med bland de mattor som diskuterades.

Visning av Bukowskis Important Winter Sale den 5 december

Till denna visning hade närmare 40 av våra medlemmar kommit. Anette Granlund tog emot och bjöd på tilltugg och ett glas vin. Vid detta tillfälle visades flera intressanta textilier och mattor. Speciellt fastnade gruppen vid en matta från Isfahan med närmare 1 000 000 knutar/m² som vid auktionen klubades för 100 000 kr.

Julfesten den 11 december

Runt 60 medlemmar hade anmält sig till Pazyryks årsavslutning och julfest i Drakenbergssalen på Lignagatan. Traditionellt glögg-mingel följdes av ett välsmakande julbord från Materiet. Därefter berättade Désirée Koslin om sin och Johan Mörnens resa till Transsylvanien.

Flera medlemmar från Pazyryk hade deltagit i en mattresa till Azerbajdzjan. Susanne Tupy, Margita Hellberg och Jan Fagerberg visade bilder och lät oss ta del av sina intryck från denna intressanta del av världen där bland annat bröderna Nobel hade verkat och skapat en förmögenhet. Dragningen av jullotteriet med tre textilier och två bokpakaket som skänkts av Pazyryks medlemmar avslutade kvällen. Styrelsen tackades av Claes-Göran Swahn för arrangemanget och alla medlemmar tillönskades en God Jul och ett Gott Nytt År av ordförande Pelle Holmqvist

Att väva siden den 17 april

Utställning på Millesgården.

Nästan två dussin medlemmar, en del med gäster, samlades en strålande vacker vårdag och fick en omfattande presentation av en påläst och engagerad guide. Först gavs en demonstration av den kinesiska typen av dragvävstol som har en vävare och en assistent på en hög plattform. En röd silkesvarp, med 140 trådar per cm, var solvad på 15 skaft för en lyxig grundsatin, och hundratals mönstersolv hanterades av assistenten som drog i lockarna för vävskålen så att vävaren kunde plocka in broscherade blommotiv i olika färger silke och förgyllda, millimeterbredda pappersstrimlor. I takten av två-tre cm per dag vävs sådana exklusiva metervaror som var till salu för 6000 kr/m.

Utställningen innefattade också modeller av ceremoniella kejsardräkter från Ming dynastin, nytillverkade i historiska Nanjings sidenväverier, exempel på mandarinernas ämbetsmärken med motiv av fåglar och fyrfota djur, montrar med vävmaterial, som silkesprover, metalltrådar, och påfågelsfjädrar. I gallerierna fanns bildsviter av kinesisk silkesindustri ur uppslagsverk från 1700-talet. För första gången i väst visades också en imponerande sidenvävnad, 124 m lång, med livliga scener ur den episka berättelsen i 120 kapitel, *Drömmar om röda gemak*, som utspelar sig under Qing dynastin. Medlemmarna uppskattade mycket denna gedigna introduktion till Kinas viktiga kulturarv!

En tur bland transsylvaniska mattor den 16 maj

Ett trettiotal medlemmar samlades på Södergården där Jan Fagerberg berättade om sin resa till Rumänien och visade bilder på cirka etthundra transsylvanska mattor. Mattorna var från tidigt 1600-tal till tidigt 1700-tal. Han berättade om mattorna i den svarta kyrkan i Brasov och i provinskyrkorna som tillhörde den svarta kyrkan. Intressant var också att se de befästa kyrkorna med tjocka och höga murar runt, som ofta attackerades svårt under den turkiska expansionen på Balkan under 1400-talet. I dessa små samhällen kunde då befolkningen få en fristad under en ockupation. Innanför murarna fanns ett fungerande samhälle med djurbesättning, hantverk mm.

Bukowskis Modern Art and Design den 17 maj

Lunchvisning med Anette Granlund av bland annat många intressanta svenska mattor, till exempel "Falurutan, Grön Fabiola" av Barbro Nilsson som såldes för över 200 000 kr.

Visning av Bukowskis' Important Spring Sale den 1 juni

Anette Granlund tog emot sällskapets medlemmar och bjöd på ett glas vin. Bland alla intressanta föremål visade hon speciellt en Täbris Ghanadi och en fjorton-rutors meditationsmatta från Ningxia.

Textilresa till Dalarna, 22-23 september

Med utmärkt guidning av Ulla-Karin Warberg deltog 20 av våra medlemmar. På lördagen samlades ett morgonpiggt gäng på Cityterminalen för vidare avfärd mot Dalarna via Uppsala för att hämta upp några medlemmar.

Första stoppet blev Alice Lund Ateljé i Borlänge där vi fick berättat för oss om företagets historia liksom ta del av deras produktion av textilier för offentliga miljöer. Vi fick sedan ta oss runt i deras lokaler, dit de alldeles nyligen flyttat, för att på egen hand upptäcka deras alster. Sist men inte minst fick vi en visning av en av väverskorna som arbetade med Helena Heranmarcks senaste beställning för en ny byggnad i New York.

Därefter väntade lunch på Haganäs vid sjön Runn utanför Falun.

Vederkvickta var vi åter på väg nu mot Falun och Dalarnas museum och en specialvisning av den permanenta dräkt- och textilutställningen. Vår guide var Kerstin Anckert som skapat utställningen under sin tid som intendent på museet. Det blev en intressant och lärorik visning med många frågor. Vi fick också möjlighet att beskåda en av Helena Heranmarcks textilier, som hänger i museets foajé. Imponerande.

Så bar det av till Leksand och Korstjappan där vi bodde under natten. Korstjappan är ett klassiskt pensionat som ligger längs Siljans strand inne i Leksand. Det är känt för sin goda mat och fina vinkällare. Mätta, belåtna och fulla av intryck gick vi till sängs den kvällen.

Söndagen startade vi med ett besök på Leksands Hemslöjd för att bese Gustaf Ankarcronas samling av leksandsdräkter. Dräkten är en av de mer komplexa med avseende på antalet delar och när dessa delar skall bäras vid livets och årets högtider.

Orientmattsällskapet Pazyryk

Verksamhetsberättelse över det 33:e verksamhetsåret, den 1/1 - 31/12 2018.

Följande programpunkter har genomförts:

Turkmener II den 14 februari

Pazyryk inledde vårprogrammet 2018 med att Hans Ringstam följde upp sin föreläsning från hösten 2017 med visning av och diskussion om närmare 20 turkmenska knutna textilier. Först visades några föremål med omdiskuterad användning nämligen två s.k. ensi, en typ av matta som vanligen sägs vara förhängen för öppningen på de turkmenska tälten. Det normala förhänget var dock gjort av samma material som tältet i övrigt, mörkgrå filt. Ett symposium i Asjchabad 1996 kom fram till att övervägande skäl talade för en religiös användning av detta föremål. På en teckning kunde man dock se att sarykernas khan hade haft en ensi framför öppningen på sitt vita tält i Pendje-oasen vid besök av en gränskommission 1884. Mattypen kallas i Afghanistan för purdah, som på flera lokala språk betyder gardin och användes för att markera en privat sfär, i första hand för kvinnorna. En "conversation piece" utgjorde den dekorativa knutna (Jomud)-produkt som kallas salanchak. Här föreslår litteraturen bl.a. bönematta, hästprydnad och vagga. Ett antal säckframsidor av typen chival och torba visades och kommenterades liksom två s.k. asma-lyker, d.v.s. prydnadstextilier för bröllopskamelen. Den ena var en s.k. "single star medallion" med ersaribakgrund. En "compartment carpet" (J. Zarevas terminologi) väckte beundran. Sådana mattor har knutits av ersariturkmener i mellersta Amu-Darja-området och har ett mönster som går tillbaka på bronsåldersskärl, 6000-3000 år f. Kr. Typen skiljer sig från de flesta andra turkmenska mattor genom att den saknar göler, dvs. stamemblem. Ett 40-tal medlemmar hade mött upp på Södergården och uttalade sin stora uppskattning av kvällens program och fick avslutningsvis möjligheten att vrida, vända och känna på de textila godbitarna.

Show and Tell den 7 mars

Drygt ett 30-tal medlemmar samlades på Södergården till årets första Show and Tell och hade tagit med sig ungefär lika många objekt. Sex olika grupper analyserade textilierna och utbytte åsikter och insikter om dem. Vid den efterföljande presentationen av diskussionerna togs vi med på en odysse genom tid, rum och tekniker. Tidsmässigt kom föremålen från tidigt 1700-tal ända fram till vår egen tid. Geografiskt rörde vi oss från Kina via Indonesien, Indien, Pakistan, Iran, Centralasien, Anatolien, Nordafrika, Skåne, Mexiko, Guatemala till Chile. Vi fick bland annat se handknutna mattor och väskor, slätvävnader, sjalar i ikat-teknik, brickvävda band, broderier och föremål med applikationer.

Årsmöte den 20 mars

Årsmötet hölls i lokalen Svärdet, Rosenlundsgatan 44 A.

Claes-Göran Swahn valdes till ordförande för mötet. Under årsmötesförhandlingarna valdes Per Holmqvist till styrelsens nye ordförande. Tidigare ordföranden Claes-Göran Swahn hade avböjt omval och avtackades med en lättsam beskrivning om sitt arbete genom åren i Pazyryks styrelse av Ingemar Albertsson och Ralf Hansen samt med blommor och ett presentkort av styrelsen. Claes-Göran Swahn avtackade sedan å styrelsens vägnar Thomas Fürth för lång och trogen tjänst som styrelsens sekreterare och blommor samt ett presentkort överlämnades. En god måltid samt kaffe och kaka följde. Thomas Birath avslutade kvällens program med att berätta om och visa intressanta bilder från såväl sitt deltagande i mattsymposiet i Baku under oktober 2017 som från sina tidigare yrkesbaserade vistelser i Kaukasus, bl.a. i Jerevan och Tbilisi. Ett 50-tal medlemmar deltog i årsmötet.